

BDD är ofta okänt inom vården

Även om dysmorfofobi/BDD (på engelska body dysmorphic disorder) är en relativt vanlig sjukdom, så visar ny forskning från Linköpings universitet att många som är drabbade möter stor okunskap bland vårdgivare.

Den psykiska sjukdomen BDD innebär att den drabbade är kraftigt upptagen av något i sitt utseende som hon eller han upplever som fult eller groteskt. Även om andra säger att det inte är något fel på utseendet, har den som är drabbad svårt att ta det till sig. Sjukdomen är förknippad med tidskrävande tvångsbeteenden, som att hela tiden försöka sminka över eller dölja den upplevda defekten. I sin forskning har Sabina Brohede, doktorand i medicinsk psykologi vid Institutionen för klinisk och experimentell medicin vid Linköpings universitet, utforskat vad det innebär att lida av BDD. I en studie har hon gjort djupintervjuer med femton kvinnor och män som har fått diagnosen.

– För dem som har BDD kan livet handla om att spara ihop pengar för att operera näsan för åttonde gången. De kan fastna framför spegeln i timtal. En person i studien hade inte gått utanför hemmet på tre månader och stod framför spegeln i åtta timmar per dygn, säger Sabina Brohede.

Sabina Brohede menar att skam spelar en viktig roll. De drabbade vill inte bli sedda som fåfånga och det kan vara en anledning till att de undviker att söka hjälp, trots att de mår mycket dåligt.

– BDD är ju något helt annat än fåfånga. Men det är nästan så att normen idag är att man ska vara lite missnöjd med hur

man ser ut, inte minst som kvinna. När en person söker hjälp för sitt utseende kan det då vara lätt att tänka att personen lägger för stor vikt vid det yttre. Men jag tror inte att det krävs särskilt många frågor för att förstå att det ligger något annat bakom. Vid BDD finns det en ångestproblematik med tvångstankar och det är mycket vanligt med självmordstankar, säger Sabina Brohede.

Många drabbade söker hjälp på hudmotagningar eller plastikkirurgisk behandling, men tidigare forskning har visat att sådana behandlingar sällan hjälper, utan de kan snarare förvärra symtomen. BDD kan i stället behandlas med kognitiv beteendeterapi och antidepressiv medicin.

I djupintervjuerna med personer som har diagnosticerad BDD har Sabina Brohede undersökt deras erfarenhet av sjukvården.

Sabina Brohede, doktorand i medicinsk psykologi.
Foto: David Brohede

Många är besvikna och upplever att sjukdomen är okänd även inom vården, vilket bidrar till att det är svårt för dem som lider av den att få rätt hjälp. Hon hoppas att hennes forskningsresultat ska bidra till en ökad kännedom om sjukdomen bland vårdgivare och i samhället i stort.

För att få diagnosen BDD måste besvären medföra ett signifikant lidande eller en funktionsnedsättning. Det räcker inte med en allmän upplevelse av att man inte ser tillräckligt bra ut.

– Det handlar om att fråga: ”Hur mycket påverkar det här ditt liv?”. Om det flödar fram en berättelse om att hela livet begränsas av detta, så kan det tyda på att det handlar om en BDD-problematik och då är det viktigt att erbjuda psykologisk behandling.

Diagnosen har funnits i 30 år, men det har forskats väldigt lite kring hur vanligt tillståndet är. Sabina Brohedes studier av förekomsten av BDD är de första i Sverige.

– BDD verkar vara en relativt vanlig sjukdom. Enligt mina studier är förekomsten i Sverige runt 1–2 procent, vilket är i samma storleksordning som anorexi, säger Sabina Brohede.

Text: Linköpings universitet

Forts. på nästa sida ►

Aktuella studier om BDD

Flera större studier visar att BDD är betydligt vanligare bland personer som genomgår olika typer av skönhetsoperationer än bland befolkningen i stort. Kunskapen hos personal inom plastikkirurgi är viktig för en korrekt bedömning, men det finns försvårande faktorer kring att upptäcka sjukdomen.

När personer med BDD önskar genomgå plastikkirurgi är det viktigt att ansvariga plastikkirurger är väl insatta i problematiken vid BDD och agerar därefter. En försvårande faktor kan vara att personer med BDD ofta döljer sin underliggande problematik.

En holländsk studie från februari i år stödjer tidigare rön som säger att plastikkirurger har viss kunskap om BDD. Denna kunskap påverkade också när de

skulle fatta beslut om ifall en operation skulle äga rum eller inte. De flesta plastikkirurger tog sig också tid att använda psykologisk konsultation när det såg ut att behov av sådan fanns.

Men det behövs bättre rutiner när det gäller identifiering av BDD, då patienter med denna sjukdom ofta är skickliga på att dölja sin underliggande problematik. I en studie som publicerades i slutet av 2016 är resultaten dystra. Av de 597 personer som vid screening uppfyllde kriterierna för att få diagnosen BDD hade sjukdomen bara identifierats i hälften av fallen när dessa personer sökt hjälp hos plastikkirurger. Här menar forskarna att det måste till en systematik, i vilken man använder sig av vetenskapligt validerade screeningverktyg, även inom verksamheter för plastikkirurgi.

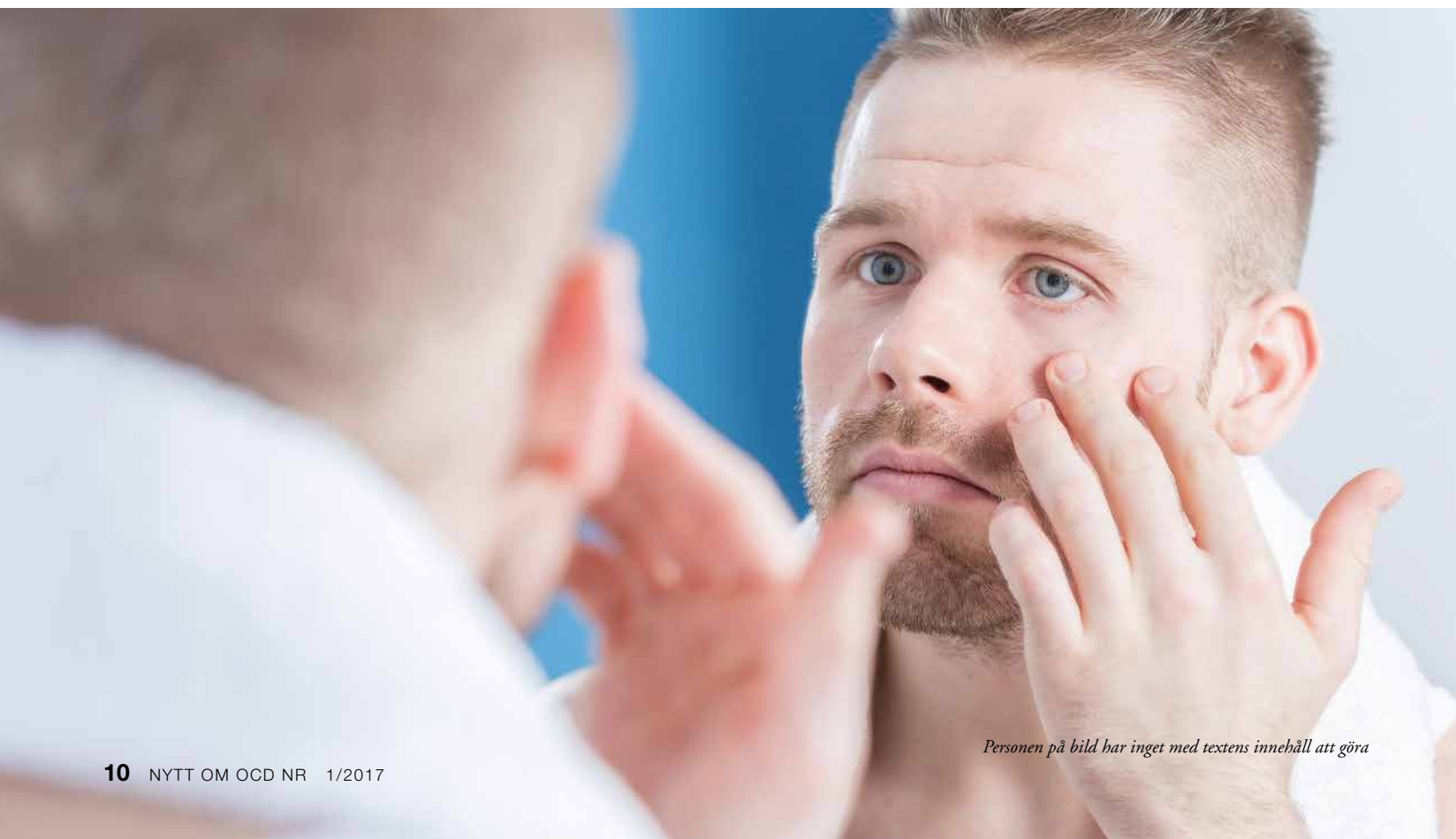
Text: Hannah Mälarsborn

Prevalence of Body Dysmorphic Disorder and Surgeon Diagnostic Accuracy in Facial Plastic and Oculoplastic Surgery Clinics

Andrew W. Joseph, MD, MPH1; Lisa Ishii, MD1; Shannon S. Joseph, MD, MSc2; et al
Jane I. Smith2; Peiyi Su, BA1; Kristin Bater, BA1; Patrick Byrne, MD1; Kofi Boahene, MD1; Ira Papel, MD3,4; Theda Kontis, MD3,4; Raymond Douglas, MD, PhD2; Christine C. Nelson, MD2; Masaru Ishii, MD, PhD3
Author Affiliations, JAMA Facial Plast Surg. Published online December 8, 2016.

Cosmetic Professionals Awareness of Body Dysmorphic Disorder

Bouman, Theo K. Ph.D.; Mulkens, Sandra Ph.D.; van der Lei, Berend M.D., Ph.D. Plastic & Reconstructive Surgery: February 2017 - Volume 139 - Issue 2 - p 336-342.

Personen på bild har inget med textens innehåll att göra